

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878. **Andra Kammaren.** **N:o 11.**

Fredagen den 22 Februari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Upplästes och lades till handlingarne ett så lydande protokoll:

Protokoll, hållet inför Hans Excellens, Herr Statsministern och Chefen för Justitie-departementet den 20 Februari 1878.

Grosshandlanden Robert Macfie Thorburn hade denna dag aflemnat fullmakt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som den 5 innevarande Februari hållits i Uddevalla, Kongelf, Marstrand och Strömstads städer, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för tiden till den 1 Januari 1879; och sedan berörda fullmakt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret, utan att dessa mot fullmakten framställt någon anmärkning, beslöts att densamma skulle till Grosshandlanden Thorburn återställas; hvarjemte protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle Andra Kammaren meddelas.

In fidem
G. Ryding.

I sammanhang härmed tillkännagaf Herr Talmannen, att Herr Thorburn, enligt hos Herr Talmannen gjord anmälan, den 20 innevarande månad anländt till hufvudstaden och denna dag intagit sin plats bland Kammarens ledamöter.

§ 2.

Föredrogs och lades till handlingarne Konstitutions-Utskottets memorial N:o 1, i fråga om det Utskott, som bör behandla en motion om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående omarbetande af krigslagarne; och hade Utskottet i nämnda memorial förklaradt, att Utskottet funnit ifrågavarande af Herr Carl Ifvarsson m. fl. väckta motion (N:o 15) vara af beskaffenhet att, jemlikt § 37 mom. 3 Riksdagsordningen, böra af tillfälligt Utskott behandlas.

Derefter lemnades ordet till

Herr Jonas Andersson, som yttrade: Då nyss upplästa Konstitutions-Utskottets memorial utvisar, att den ifrågavarande motionen icke får af Lag-Utskottet behandlas, men ändamålet med samma motion är af den stora vikt, och densammas behandling kräver en så speciel kännedom om dithörande förhållanden, att, enligt min åsigt, ett nytt tillfälligt Utskott lämpligen bör tillsättas, i hvilket personer med sådan specialkännedom kunna ingå, tager jag mig friheten föreslå, att Kammaren ville besluta tillsättandet af ett femte tillfälligt Utskott för endast denna frågas behandling, och hemställer på samma gång, att i detta femte tillfälliga Utskott ledamöternas antal likasom i de öfriga tillfälliga Utskotten må bestämmas till nio. Jag anhåller hos Herr Talmannen om proposition på detta mitt förslag.

Det förslag, Herr Jonas Andersson sålunda framställt, blef af Herr Axel Bergström begärdt på bordet; i anledning hvaraf Herr Talmannen hemstälde till Kammarens afgörande, huruvida Herr Jonas Anderssons förslag skulle bordläggas eller till afgörande företagas; och beslöt Kammaren, med afslag å Herr Bergströms begäran om bordläggning, att nu företaga ärendet, hvarpå proposition gafs å bifall till Herr Jonas Anderssons framställning; och som denna proposition besvarades med öfvervägande ja, hade Kammaren alltså beslutit, att för behandling af ofvanberörda motion skulle tillsättas ett femte tillfälligt Utskott, bestående af 9 ledamöter.

Slutligen bestämdes, på hemställan af Herr Talmannen, att val af ledamöter i det tillfälliga Utskott, hvars tillsättande sålunda blifvit beslutadt, skulle företagas i Kammarens sammanträde nästkommande Onsdag den 27 i denna månad.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets memorial:

N:o 24, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i tvänne frågor, rörande anslagen under riksstatens Andra hufvudtitel; och

N:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående riksstatens Tredje hufvudtitel;

Banko-Utskottets utlåtande N:o 8, i anledning af gjorda framställningar att ett på deposition i Riksbanken insatt belopp måtte, oaktdadt depositionsbeviset förkommit, till deponenten utbetalas; samt

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 8, i anledning af väckt motion dels om upphäfvande af åtskilliga lagens bestämmelser angående edgång, dels ock om underdånig skrifvelse i ämnet; och

N:o 9, i anledning af väckt motion derom, att kommunalutskylder skola ur gäldbunden egendom utgå med förmånsrätt.

Efter bordläggningen af dessa ärenden yttrade

Herr vice Talmannen Wijk: Jag tager mig friheten föreslå, att Stats-Utskottets nu första gången bordlagda memorial N:is 24 och 25 måtte uppföras främst å morgondagens föredragningslista.

Kammaren biföll hvad Herr vice Talmannen sålunda föreslagit.

§ 4.

Grefve *F. Wachtmeister* erhöll på begäran ledighet från riksdags-göromålen under tiden från morgondagen till och med den 2 instundande Mars.

Kammarens ledamöter åtskildes klockan $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem

Gustaf Westdahl.

Lördagen den 23 Februari.

Kl. 12 på dagen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 16 innevarande månad.

§ 2.

Upplästes ett af Herr *C. W. Linder* insändt så lydande sjukbetyg:

Att Herr Domprosten *C. W. Linder*, som vrickat högra foten, ej kan infinna sig i riksdagshuset, intygar.

Stockholm den 21:sta Februari 1878.

J. Lundin,
Distriktsläkare.

§ 3.

Vid dernäst skedd föredragning af Stats-Utskottets nedannämnda memorial:

N:o 24, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i två frågor rörande anslagen under riksstatens Andra hufvudtitel; och

N:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående riksstatens Tredje hufvudtitel;

blefvo de i dessa memorial föreslagna voteringspropositioner, hvar för sig, af Kammaren godkända.

§ 4.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets utlåtande N:o 15, angående beräkningen af statsverkets inkomster.

§ 5.

*Angående
revisionsberättelsen rörande
statsverket.*

Förekom till behandling Stats-Utskottets utlåtande N:o 16, i anledning af Riksdagens år 1877 församlade Revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1875.

§ 1:

Utskottets hemställan bifölls.

§§ 2 och 3:

Lades till handlingarne.

§§ 4—7:

Hvad Utskottet i dessa paragrafer föreslagit, blef af Kammaren bifallet.

I slutet af utlåtandet hade Utskottet yttrat:

“Hvad i öfrigt blifvit af Revisorerne anmaldt och erinradt, har Utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af de utgiftsanslag, Revisorernes framställning berör, dels hafva medfört äsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes afgifna utlåtanden nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vikt att, oakadt förklaringen ej varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandet påkallas, dels ock slutligen

icke hafva varit af beskaffenhet att från Utskottets sida påkalla något yttrande.“

*Angående
revisionsberät-
telsen rörande
statsverket.
(Forts.)*

Efter uppläsning häraf lemnades ordet på begäran till

Herr Jöns Rundbäck, som anförde: Det lider väl icke något tvifvel, att bland de uppdrag, Riksdagen har rätt att lemna vissa män, knappast något finnes, som är viktigare och mera maktpåliggande än att vara statsrevisor. Man fordrar nemligen af statens revisorer, att de under den korta tid, grundlagen åt deras arbeten anvisat, skola kunna med en oväldig kännares öga genomfara hela detta stora fält, som berör Sveriges administration, och dervid tillse att icke fel eller oordningar förekomma samt, om sådana ega rum, fästa Riksdagens uppmärksamhet på förhållandet, för vinnande af nödig rättelse. Om revisionen, sin pligt likmätigt, granskar noggrant och gör flera — jag förutsätter det — befogade framställningar, så får man icke sällan höra att revisionen är besvärlig. Framgår revisionen åter med mera varsam hand. så ger man densamma det vitsordet, att den icke varit tillräckligt noggrann. Huru revisionen än betar sig, blir den sålunda alltid utsatt för mer eller mindre ogillande omdömen. Detta får den naturligtvis finna sig vid. Men värre är det, om den delegation af Riksdagen, Stats-Utskottet, som i sin ordning skall bedöma revisionens verksamhet, äfven gör detta allt för lätt för att ej säga lätt sinnigt. Så har emellertid Stats-Utskottet nu gjort; och ett bevis härpå anser jag detta utlåtande rörande statsrevisionens verksamhet vara. Innan detta utlåtande sjunker ned i glömskans natt, ber jag dock få visa, att den föreliggande revisionsberättelsen åtminstone i *ett* afseende varit förtjent af större uppmärksamhet, än Stats-Utskottet egnat densamma.

Den komité, som sistlidne sommar hade i uppdrag att företaga en förberedande granskning af jernvägstrafikstyrelsens förvaltning och räkenskaper, har uppdagat följande förhållande, hvilket jag ber att få med anförande af komiténs egna ord uppläsa:

“Vid genomgåendet af Trafikstyrelsens skrivelser för år 1875 hafva komiterade funnit, att Styrelsen uti två särskilda till Styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader aflåtna skrivelser, dagtecknade den ena i Januari och den andra i September månad berörda år, omnämnt åtskilliga erforderliga kompletteringsarbeten å den af Byggnadsstyrelsen öfverlemnade delen af Norra stambanan, hvilka synts Trafikstyrelsen tillhöra den första anläggningen och alltså hafva bort af Byggnadsstyrelsen verkställas. Enligt hvad vederbörande upplyst, har Trafikstyrelsen ännu ej bekommit svar från Byggnadsstyrelsen å berörda skrivelser.“ (Detta ännu i medlet af sistlidne år.)

“Åtskilliga af de i frågavarande arbetena lära visserligen sedermera hafva blifvit genom Byggnadsstyrelsens försorg verkställda, men i afseende å andra åter har Trafikstyrelsen sett sig nödsakad att sjelf gå i författning om deras så väl utförande som bekostande; å hvilka förhållanden komiterade ansett sig böra i underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet.“

Denna komiterades framställning afsåg egentligen att, då man

Angående
revisionsberät-
telsen rörande
statsverket.
(Forts.)

ofta hört Trafikstyrelsen — om nu med rätt eller orätt, derom vill jag icke inlåta mig — klandras för att bygga för mycket, att trafik-kostnaderna vore för höga o. s. v., framhålla detta klander såsom mindre besynnerligt, då det visade sig att Byggnadsstyrelsen underlät att verkställa och bekosta arbeten, som ansågos tillhöra den första anläggningen och således till denna styrelse, men ej till Trafikstyrelsen. Här inträffar således det egendomliga förhållandet, att Byggnadsstyrelsen icke allenast underlåter att uppfylla den alla statens myndigheter ömsesidigt åliggande skyldigheten att räcka hvarandra handen, utan, då Trafikstyrelsen för Byggnadsstyrelsen påpekar att ett arbete, som ålegat den sist nämnda, är utfördt, rent af glömmet bort icke allenast att utföra arbetet, utan att jemväl svara på den gjorda framställningen. Skulle på detta sätt en stor del nybyggnader dragas under Trafikstyrelsen, så blefve sannerligen staten för denna Styrelse ganska dryg. Jag kan i detta fall icke nog framhålla nödvändigheten, att vid beräkningen af kostnaden för en bana samt af dess trafik-intrader skilja byggnadskapitalet från driftkapitalet. Men då komitén icke hade att hålla sig till annat än bedömandet af Trafikstyrelsens åtgärder, så hafva statsrevisorerna åter upptagit frågan, härvid yttrande sig sålunda:

“Hvad slutligen angår det af komiterade uppmärksammade förhållande, att tvenne under år 1875 från Trafikstyrelsen till Byggnadsstyrelsen aflåtna skrivelser, afseende åtskilliga kompletteringsarbeten å Norra stambanan, icke ännu blifvit af Byggnadsstyrelsen vid tiden för afgifvande af komiterades berättelse besvarade, anse sig revisorerne böra fästa Riksdagens uppmärksamhet på sagde af komiterade omförmälda förhållande.“

Denna fråga har således förelegat Byggnadsstyrelsen till besvarende på grund af en framställning från statsrevisorerna. Men icke ens nu har, så vidt jag kunnat se åtminstone, Byggnadsstyrelsen inkommit med något svar. Deremot har Jernvägstrafikstyrelsen i förbigående yttrat att “enär det icke tillhör Styrelsen att ändra det förhållande, hvarpå revisorerne i punkten 7:o ansett sig böra fästa Riksdagens uppmärksamhet, torde Styrelsen få inskränka sig till allena den förklaring, att någon nämvärd olägenhet till följd af det angifna förhållandet icke uppkommit.“

Detta kan visserligen vara godt och väl, efter som trafiken ändock måste skötas någorlunda; men Trafikstyrelsen har i alla fall genast måst vidtaga åtgärder för utförande af åtskilliga nödiga arbeten, hvilkas verkställande ålegat Byggnadsstyrelsen. Och om än olägenheterna icke varit så stora, så hafva måhända ändock kostnaderna varit det; och det säkra är att dessa kostnader drabbat den, de icke bort drabba.

Jag anser saken vara värd Riksdagens synnerliga uppmärksamhet. Ty skall man hafva två olika Jernvägsstyrelser och skall på öret afvägas hvad en bana kostar särskildt att bygga och särskildt att trafikera, så måste hvar och en af dessa Styrelser göra sin skyldighet. Synnerligt anmärkningsvärdt förefaller det mig att Byggnadsstyrelsen icke kunnat svara på i fråga varande tvänne skrivelser.

Såsom jag förut sagt, anser jag att Stats-Utskottet borde hafva egnat denna fråga mera uppmärksamhet än som varit fallet, och jag skulle derföre helst hafva önskat att genom en återremiss kunna bereda Utskottet tillfälle att taga frågan under förnyad behandling. Men då jag icke känner huruvida frågan blifvit uppmärksamrad i Första Kammaren eller om den der kanske redan är lagd till handlingarne, i hvilket fall en återremiss här i Kammaren endast skulle föranleda till en uppmaning från Stats-Utskottet till denna Kammare att fatta beslut, så inskränker jag mig till att yrka, att den nu föredragna punkten måtte med ogillande läggas till handlingarne; detta först derföre, att denna fråga icke kan falla under den kategori, hvarom Stats-Utskottet säger att den "lämpligen bör tagas i öfvervägande vid behandlingen af de utgiftsanslag, revisorerne framställning berör", och vidare derföre att jag icke gerna medgifver att Stats-Utskottets yttrande, att berörda framställning "medfört åsyftad verkan" är fullt exakt. Ty, såsom jag sökt visa, någon rättelse i det omnämnda missförhållandet har icke mer än delvis egt rum. Än mindre kan jag gå in på att hvad revisorerne erinrat är "nöjaktigt förklaradt", eftersom mig veterligt ännu i denna stund Byggnadsstyrelsen icke förklarat sig i frågan. Slutligen säger Stats-Utskottet, att förhållandet icke är af den vikt, att någon Riksdagens åtgärd deraf bort framkallas. Derom kunna likväl meningarna vara delade. Men huru man än ser saken, erkännas måste ovilkorligen, att densamma, rätt betraktad, är högst anmärkningsvärd. Och som åtminstone jag för min del icke kan gilla det förfaringsätt från en myndighets sida, hvarå jag nu tagit mig friheten att fästa Kammarens uppmärksamhet, måste jag, såsom sagdt, yrka att den nu föredragna punkten *med ogillande* läggas till handlingarne.

Herr Hedin: Visserligen har den föregående ärade talaren redan så fullständigt och i min tanke äfven så korrekt belyst det anmärkningsvärda förhållande, som utgjorde föremål för hans framställning, att föga är att tillägga, men jag anser mig dock böra, särskildt från formel synpunkt, bifoga några ord, på grund af den betydande vikt, jag måste tillmäta saken.

Sedan Riksdagens senast församlade revisorer upptagit och gjort till sin en af komiterade till förberedande granskning af Styrelsens för statens Jernvägstrafik förvaltning framställd anmärkning, rörande ett Jernvägsbyggnadsstyrelsens oekligen ganska egendomliga förfaringsätt mot Trafikstyrelsen, så har denna i revisorerne berättelse till Riksdagens uppmärksamhet anbefalda framställning blifvit en "anmärkning", i den mening, ordet har i 72 § Riksdagsordningen och hvar-öfver förklaring, enligt samma grundlagsparagraf, skall från vederbörande inhemtas. Följaktligen hade i föreliggande fall Jernvägsbyggnadsstyrelsen bort sig förklara och dess förklaring sedermera tillsammans med revisionsberättelsen befordras till Riksdagen. Då nu ingen förklaring i detta fall blifvit för Riksdagen framlagd, så frågar man sig hvad anledningen månde vara. Är anledningen den, att Kongl. Maj:ts regering, som jemlikt nyssnämnda grundlagsparagraf och 14:de

Angående
revisionsberät-
telsen rörande
statsverket.
(Forts.)

punkten af Kongl. cirkuläret den 14 Augusti 1841 till de förvaltande verken, angående deras åligganden i och för revisionen af statsverkets styrelse och förvaltning, bör inhemta vederbörandes förklaringar, underlåtit att i förevarande fall utställa anmärkningen till förklaring? Eller är anledningen den, att Byggnadsstyrelsen icke afgifvit infordrad förklaring? Man vet icke huru härmed förhåller sig, men i hvilket fall som helst är förhållandet lika anmärkningsvärdt.

Icke mindre anmärkningsvärdt är ock derföre Stats-Utskottets förfarande att med tystnad förbigå den uraktlåtenhet, hvartill vederbörande sålunda gjort sig skyldiga. Stats-Utskottet må nu hafva tänkt olika med statsrevisorerna och sjelfva det af komiterade påpekade sakförhållandet, nemligen att Jernvägsbyggnadsstyrelsen under en längre tid icke besvarat viktiga förfrågningar från Jernvägstrafikstyrelsen, och att den förra Styrelsen således — om icke just trädt i öppet krigstillstånd — i alla fall gör passivt motstånd mot den senare. Det må nu vara Stats-Utskottets rättighet att anse dessa omständigheter ej vara af den vikt att "någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandet påkallas", men det synes mig att Utskottet har till åliggande att upprätthålla de genom grundlagen, genom nyssnämnda cirkulär och genom gällande instruktion för statsrevisorerna stadgade former, hvilka äro afsedde att utgöra en garanti för att statsrevisionen skall kunna på tillfredsställande sätt främja sitt viktiga ändamål. Detta Stats-Utskottets beteende att icke ens fästa sig vid det formela, det grundlagsenliga, det legala i denna angelägenhet, förefaller mig högligen anmärkningsvärdt. Ett sådant beteende — jag säger med afsigt *beteende*, ty jag vet icke om det är ett *görande* eller *låtande*, om det är afsigtligt eller oafsigligt — ett sådant beteende skall, om det fortfar, hafva den verkan att neddraga statsrevisionen till en ståndpunkt i verkligheten, som icke motsvarar dess mening, icke motsvarar erfarenheten om det gagn, den lyckligtvis visat sig kunna göra, när den af Riksdagen behörigen understöds, allt i följd af brist på den vård, vi böra egna våra stora statsinstitutioner. En ärad talare på Skånebanken yttrade häromdagen några vackra och anslående ord om den skyldighet vi hafva att vårda de inrättningar, som sammanvuxit med vårt nationela lif och under tidernas lopp visat sig goda och nyttiga. Det var då frågan om nämndemansinstitutionen. Jag anhåller, att en smula af denna omvårdnad må komma statsrevisionen till godo, denna institution, som, enligt min tanke, utgör en väsentlig del af 1809 års mäns visa skapelse, en af våra grundlagsstiftande fädrens bästa äretitlar.

Sålunda finner jag, att Stats-Utskottet icke rätt förfarit, då det icke fäst uppmärksamhet på den uraktlåtenhet jag nu påpekat.

För öfrigt — för att lemna det formela af frågan å sido — synes det mig väl, att saken sjelf skulle kunnat förtjena någon uppmärksamhet äfven hos Utskottet. En föregående talare har citerat några ord, som, om jag minnes rätt, återfinnas i 47 § Regeringsformen, om skyldigheten för embetsmän och myndigheter att räcka hvarandra handen till fullgörande af allt hvad rikets tjenst af dem fordrar. Mig förefaller det vittna om en något konstig uppfattning af detta grund-

lagsbud, det förfarande, som den förberedande jernvägsrevisionen påpekade. Det hörer väl icke till detta ämne — men i förbigående vill jag påpeka, att jag från detta förfarande hemtar ett nytt skäl till de många andra, som förut anförts för önskvärdheten af att indraga Jernvägsbyggnadsstyrelsen, på det att en enhetsförvaltning må komma till stånd, den der förhindrar en sådan strid, som man nu ej för första gången bevittuar, mellan myndigheter, hvilka böra med hvarandra samverka. Som Kammarens ledamöter eriura sig, var denna fråga mycket debatterad för några år sedan, ehuru den man, som då var, att jag så må säga, denna reforms fanbärare, synes åtminstone tills vidare hafva lagt den å sido. Till de argument, som då anfördes, kan äfven läggas detta nya bevis å den brist på samverkan mellan tvänne statens myndigheter, som ofta påpekats och som är att beklaga.

*Angående
revisionsberät-
telsen rörande
statsverket.
(Forts.)*

I öfrigt instämmer jag med den föregående talaren.

Vidare anfördes icke. Enligt det yrkande, som blifvit framställt, beslöt Kammarerna lägga det förevarande yttrandet med ogillande till handlingarne.

§ 6.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets utlåtande N:o 21, i anledning af väckt motion om beviljande af ett reservationsanslag å 100,000 kronor att utgå såsom bidrag till uppförande eller förändring af tingshus i domsagor, der Kongl. förordningen den 17 Maj 1872 hädanetter vinner tillämpning.

§ 7.

Föredrogs Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 1 (i samlingen N:o 2), i fråga om förändrad lydelse af § 2 i Kongl. kungörelsen angående förändrade instruktioner för direktioner, läkare och sysslomän vid länens lasarett och kurhus den 21 Oktober 1864.

*Angående
lasarettens-
direktioner.*

Rörande nämnde §, hvaruti stadgas, att lasarettsdirektion skall bestå af sex ledamöter, förutom landshöfding och provincialläkare, voro två särskilda motioner afgifna, nemligen:

dels af Herr *J. M. Svensson* (motionen N:o 49), hvilken föreslagit, att Riksdagen ville i underdånighet hos Kongl. Maj: framställa den önskan, att paragrafen måtte erhålla följande lydelse:

»Denna direktion skall utom landshöfdingen, som är ständig ordförande, bestå af sex ledamöter, jemte provincialläkaren, om han är boende inom det samhälle, der lasarett eller kurhus är beläget, äfvensom tre suppleanter, hvilka vid inträffande förfall inkallas i ordinarie ledamots ställe»

Angående
lasarets-
direktioner.
(Forts.)

och *dels* af Herr J. G. Granlund (motionen N:o 89), hvilken framställt ett så lydande förslag: »att Riksdagen måtte i underdånig skrivelse till Kongl. Maj:t anhålla att 2 § i instruktionen för direktionerna öfver länens lasarett och kurhus af den 24 Oktober 1864 blifver sålunda förändrad, att ledamöterna väljas för två år».

Utskottet, som i förevarande utlåtande yttrat sig öfver båda dessa motioner, hade på anförda skäl hemställt:

1:o att Herr Svenssons ifrågavarande motion icke måtte vinna bifall; och

2:o att äfven Herr Granlunds motion måtte afslås.

Sedan först uppläsning skett af Utskottets hemställan i *punkten 1*, begärdes ordet af

Herr Granlund, som yttrade: Jag anhåller om proposition derpå, att diskussionen måtte få omfatta på en gång båda dessa punkter.

Denna framställning bifölls af Kammarerna, i följd hvaraf föredragning nu skedde jemväl af *punkten 2*; och lemnades derpå ordet ånyo till

Herr Granlund, som då anförde: § 2 i nu gällande Kongl. kungörelsen angående förändrade instruktioner för direktioner, läkare och sysslomän vid länens lasarett och kurhus den 21 Oktober 1864 föreskrifver att direktionen »skall, utom landshöfdingen, som är ständig ordförande, bestå af sex ledamöter, jemte provincialläkaren, om han är boende inom samhället, der lasarett eller kurhus är beläget. Ledamöterna utses, *vid inträffad ledighet*, af landstinget bland dertill lämplige personer uti länet; och eger direktionen inom sig välja en vice ordförande, som vid landshöfdingens frånvaro inträder i hans ställe.»

Att åstadkomma en förändring häri är dessa motioners syfte, *den ena* gående derpå ut, att i direktionen må inväljas äfven tre suppleanter, och *den andra*, nemligen min, åsyftande att, då lasarets- och kurhusinrättningen är en kommunalinstitution, det icke vid val af ledamöter i denna inrättning må fortfarande utgöra ett undantag från öfriga kommunala val att ledamöterna väljas för lifstid.

Utskottet, till hvars behandling dessa motioner blifvit remitterade, har redan i början af sin motivering själf gjort en anmärkning i annan riktning mot denna paragraf, då det ogillar den nuvarande bestämmelsen, att landshöfdingen skall vara sjelfskrifven ordförande. Utskottet har således gått längre än motionärerna och ansett, att en ändring härutinnan bör ega rum. Jag vill icke med Utskottet tvista om lämpligheten eller olämpligheten af landshöfdingens sjelfskrifvenhet; opinionen i detta hänseende är tvifvelsutän delad. För min del tror jag dock, att landshöfdingarne i allmänhet — särskildt känner

jag att det är förhållandet i det län, inom hvilket jag är bosatt — ganska lifligt intressera sig för sjukvårds- och lasarettangelägenheterna och ganska kraftigt bidrager till dessas ändamålsenliga ordnande.

Det är emellertid möjligt att Utskottet i detta fall kan hafva rätt; men att Utskottet kunnat komma till det slut som det gjort, förvånar mig. Utskottet säger bland annat att, då Herr Svenssons motion uttryckligen åsyftar, att landshöfding skall kvarstå såsom ständigt ordförande, Utskottet icke kan tillstyrka bifall till hans förslag — Herr Svenssons motion afser hufvudsakligen val af suppleanter och derföre att motionären icke yrkade förändring om ordförande liksom Utskottet, utgjorde väl detta icke hinder för ändring sålunda, att suppleanter valdes — men strax derpå gör Utskottet det medgifvande att, derest man icke föredroge att öka direktionsledamöternes antal, motionens senare del kunde vara förtjent af någon uppmärksamhet, helst om afseende icke skulle fästas vid hvad Herr Granlund föreslagit. Jag kan icke finna annat än att de båda motionerna röra helt olika bestämmelser, den ena om viss tid för ledamöters val, den andra om suppleantval; och så säges det i afseende å min motion, att Utskottet väl må »erkänna att, om annan ändring uti ifrågasvarande Kongl. kungörelse komme att vidtagas, det kunde vara skäl uti att då föreskriiva, att direktionsledamöterna skulle väljas för en begränsad tid, men dock längre utsträckt än motionären åsyftar.»

Jag har föreslagit, att ledamöterna skulle väljas för två år, och jag är öfvertygad att, om skrifvelse aflätes till Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse med mitt förslag, Kongl. Maj:t nog skulle veta att meddela lämpliga föreskrifter i afseende härå, i fall två år anses för kort tid.

Från dessa grunder har emellertid Utskottet tagit sig anledning att afstyrka begge motionerna, i det Utskottet yttrar:

»Då emellertid ingen verklig olägenhet af det nuvarande stadgandet blifvit uppgifven; då det åtminstone torde vara ytterst sällsynt att i lasarettsdirektion invald ledamot underlåter afsäga sig ledamotsplats när han af en eller annan anledning finner sig urståndsatt eller icke villig att fortfarande uppdraget innehafva; och slutligen, då, utan tvifvel, snart nog fråga kunde komma att väckas om förändring i det syfte Utskottet ofvan antydt, hvaraf förnyad underdånig framställning kunde föranledas.» o. s. v.

Det förefaller mig besynnerligt att, då Utskottet ogillat paragrafen sådan den nu lyder, Utskottet icke fäst sig vid motionärernes förslag och tillstyrkt en underdånig skrifvelse om dess förändring, utan synes således vilja afvakta ett helt annat förslag än motionärerne framställt.

Jag hemställer derföre, att Kammaren, med afslag af Utskottets betänkande, behagade återremittera ärendet till Utskottet, för att sätta detsamma i tillfälle att formulera ett skrifvelseförslag i den syftning motionerna afse.

Jag anhåller om återremiss.

*Angående
lasarettss-
direktioner.
(Forts.)*

Angående
lasarett-
direktioner.
(Forts.)

Herr Torpadie: Jag kan icke förneka, att jag delar den siste talarens åsigt derom, att Utskottet må hända bort hafva gått motionärerne mera till mötes. För hvar och en, som haft något att göra med en lasarettsdirektion, är det temligen påtagligt, att den ifrågavarande andra paragrafen är behäftad med åtskilliga fel. Så t. ex. lär man icke kunna bestrida, att icke, såsom Herr Svensson föreslagit, en direktion, som icke är beslutsmässig, med mindre visst antal ledamöter äro tillstädes, bör ega tillgång till suppleanter. Isynnerhet är detta förhållandet med lasarett- och kurhusdirektioner, hvilkas ledamöter ofta äro bosatta på betydliga afstånd från det ställe, der direktionssammanträdena ega rum. Men nu ifrågavarande paragraf innehåller icke något uttryckligt berättigande för landstinget att välja några sådana. Det är visserligen sant, att inom åtskilliga landsting utbildat sig en motsatt praxis; men enligt hvad man upplyst mig, finnas deremot andra landsting, som, i brist af uttryckligt stadgande härom, icke anse sig ega rätt härtill.

Hvad angår den andra, af Herr Granlund påpekade, bristen eller att direktionsledamöter för lasarett och kurhus väljas för obestämd tid, för att icke säga på listtid, så anser jag det vara fullt riktigt att dessa val ske för viss bestämd tid; man må nu taga den tid motionären föreslagit eller någon annan. En olägenhet deraf att så icke sker, ber jag att få påpeka. Det händer rätt ofta att, om en persou, som fått det förtroende att vara ledamot i en lasarett- och kurhusdirektion, vill blifva befriad derifrån, han icke vet någon tid, när han skall slippa ifrån uppdraget. Han kan kort efter landstingets sammanträde till Konungens Befallningshafvande ingifva en begäran om entledigande. Denna ansökan får naturligtvis hvilat till dess landstinget sammanträder nästa höst; och under tiden är platsen vakant. Har landstinget nu, såsom jag nyss nämnt, icke rätt att välja suppleanter, skulle således det ledsamma förhållandet kunna inträffa, att hela lasarettsdirektionen blefve försatt i overksamhet, ur stånd att fatta beslut. De angelägenheter, som dessa direktioner hafva att handlägga, äro emellertid allt för dyrbara och viktiga för att deras afgörande skall kunna få bero på den slumpen, att ett tillräckligt antal ledamöter infinna sig eller ej.

Hvad åter beträffar frågan om landshöfdingens sjelfskrifvenhet, så delar jag i viss mån min ärade vän Herr Granlunds åsigt derom, men vill icke vidare inlåta mig i någon tvist om denna fråga, endast erinra, att, om än den grundsatsen må vara riktig, att ingen sjelfskrifvenhet bör finnas, landshöfdingens ställning till landstinget gör det önskvärdt att han fortfarande tillhör lasarettsdirektionen. Jag hemställer blott, i likhet med Herr Granlund, till Herr Talmanen om proposition på återremiss, på det att Utskottet må komma i tillfälle att inför Kammaren framlägga ett skrivelseförslag, genom hvilket de två olägenheter, jag nu påpekat, kunna blifva häfda.

Herr J. M. Svensson: De skäl, som jag framlagt i min motion, äro, enligt min tanke, fullt tillräckliga för att ådagalägga behofvet af den förändring, som jag begärt. Utskottet har visserligen afstyrkt

motionen; men dess skäl äro så sväfvande, att jag icke kan annat än yrka frågans återremitterande.

Jag anhåller om proposition å detta mitt yrkande.

*Angående
lasarets-
direktioner.
(Forts.)*

Herr Helander: Utskottet har icke lemnat de nu ifrågavarande motionerna utan all uppmärksamhet; men orsaken hvarföre de blifvit afstyrkta är, att Utskottet förutsett att, om man tillstyrkte något i den väg motionerna afsåge, skulle följden deraf blifva, att man skulle nödgas gå in med två underdåniga framställningar i samma ämne till Kongl. Maj:t.

Om Utskottet nu emellertid också hade ansett sig i någon mån kunna biträda motionerna, synes dock tvifvelaktigt, om detta bort ske på det sätt motionärerne begärt. Man kunde, hvad den senare delen af Herr Svenssons motion beträffar, hysa mycken tvekan om hvad som vore det rätta och fördelaktigaste, antingen, såsom han föreslagit, att välja några suppleanter, eller också att, såsom äfven inom Utskottet ifrågasattes, med bibehållandet af de för besluts fattande nu föreskrifna antalet ledamöter, välja ännu ett par ordinarie ledamöter. Detta senare kunde möjligen vara att föredraga, emedan derigenom man finge större sannolikhet för att det beslutmässiga antalet ledamöter skulle komma tillstädes vid sammanträdena, än om man utsåg några suppleanter, ty, om man beslöte sig för det senare, skulle man isynnerhet på laudbygden, då det inträffade att det beslutmässiga antalet ledamöter icke vid ett sammanträde kom tillstädes, nödgas skicka omkring efter suppleanterne, hvilka ju kunna bo en eller annan mil från platsen der sammanträdet hålles; och detta skulle alltid medföra både kostnader, tidsutdrägt och andra olägenheter. Om man skulle bättre afhjelpa den öfverklagade olägenheten genom att utse suppleanter än genom att öka de ordinarie ledamöternas antal, kan likväl vara en smakfråga. Jag nämner det också endast derföre att, om en annan gång en motion om ändring af instruktionens andra § skulle till Riksdagen inkomma, motionären då kunde taga i öfvervägande hvilketdera sättet som vore det bästa.

Hvad Herr Granlunds motion beträffar, så ligger utan tvifvel äfven i densamma något riktigt, men Utskottet har det oaktadt ansett sig icke böra tillstyrka densamma, åtminstone icke oförändrad, emedan två år vore för kort tid för ledamot i lasarets- och kurhusdirektionen. Den minsta tiden borde väl vara fyra år och i alla händelser borde alla ledamöterne icke väljas på en gång, utan man borde ställa så till, att halfva antalet afgick turvis. Man kan emellertid ifrågasätta, huruvida det är så riktigt att välja på det sättet, då man betänker huru valen enligt kommunallagarne och flera senare tillkomna författningar skola ske. I dessa författningar är visserligen föreskrifvet, att ledamöterne skola väljas för bestämd tid, men der stadgas äfven, att icke alla skola afgå på en gång samt att afgång före den bestämda tiden endast må ske på vissa der bestämda skäl. Så är t. ex. händelsen med landstingen och stadsfullmäktige, der ledamöterne väljas för ett bestämdt antal år; men på samma gång stadgas också, att man, för att komma från en sådan befattning inom

Angående
lasarets-
direktioner.
(Forts.)

kortare tid än den för hvilken man blifvit vald, måste hafva giltiga orsaker, som i förordningen särskildt uppräknas. Man kan således äfven i detta hänseende hafva olika åsikter om hvad som vore bäst och riktigast.

Särskildt med afseende på hvad som nyss här af annan blifvit yttradt, ber jag få nämna, att Utskottet vid Herr Svenssons motion hade osökt anledning att yttra sig om landshöfdingens sjelfskrifvenhet såsom ordförande i lasarets- och kurhusdirektionen. Samma motion innehåller nemligen uttryckligen, att denna sjelfskrifvenhet fortfarande skulle bibehållas. Man måste likväl erkänna, att detta icke är lämpligt, då direktionen skall sammanträda minst en gång i månaden och lasaretten ofta ligga ganska långt spridda från hvarandra.

Stadgandet om landshöfdingens sjelfskrifvenhet såsom ordförande i lasarets- och kurhusdirektionen är, enligt Utskottets åsigt något som först och främst måste ändras. För min del kan jag dock icke inse annat än att, då det icke gerna kan draga ut längre tid än ett år eller då till och med vid denna riksdag motion om denna brists afhjelpande kan väckas, man äfven kan låta de öfriga bristerna i instruksjonen öfver länens lasarett och kurhus för närvarande kvarstå.

På grund af det nu anförda, yrkar jag således för min del bifall till hvad Utskottet hemställt.

Herr Lundberg: Då landshöfdingen är boende på flera mils afstånd från ett ställe, der lasarett finnes, och derföre nästan aldrig tillstädeskommer eller rimligen kan tillstädeskomma vid direktionens sammanträden, lærer väl få antagas, att det icke heller är lämpligt, att han skall vara ordförande uti eller tillhöra en sådan lasaretsdirektion. Och då, jemte direktionens så kallade ordförande, på en plats, der provincialläkare ej finnes, någon annan af direktionens mer eller mindre aflägsse boende sex öfrige ledamöter nog vanligen vid sammanträdena måste saknas, skulle, om en ledamot genom annat offentligt uppdrag såsom riksdagsmannabefattning eller svårare sjukdom blifver längre tid hindrad från deltagande i direktionens göromålen, deraf blifva en följd att beslut inom direktionen icke kunna fattas, så vida blott ytterligare en enda af de återstående fyra ledamöterna skulle uteblifva. Häraf tycker jag det må anses nödigt att suppleanter finnas. Sådana hafva äfven af särskilda landsting valts, men då åter i andra län det icke antagits lagligen kunna ega rum, föreställer jag mig att detta borde vara tillräcklig anledning för Riksdagen att hos Kongl. Maj:t göra framställning om ändring uti ifrågavarande stadgande i det syfte att suppleanter må utses. I sådant fall torde det må hända vara skäl att inskränka de ordinarie ledamöternes antal, så att i stället för sju valdes allenast fem, hvilket nog vore tillräckligt, särdeles då inom åtskilliga län uppstått flera lasarett och väl lära komma att inrättas andra sjukhus af den beskaffenhet, att deras vård icke erfordrar, att direktionerna bestå ens af fem, utan möjligen till och med ett ännu mindre antal kunde vara tillräckligt och direktionsbeslut få fattas, när tre tillstädeskommit.

Jag anser derjemte, att ledamöterna icke böra väljas för obestämd

tid, utan tjänstetiden inskränkas till fyra år, såsom är stadgad beträffande åtskilliga kommunala uppdrag.

Så vidt dessa åsichter funnes rigtiga, och Utskottet eller dess Herr ordförande tyckes väsentligen hafva delat dem, särskildt beträffande olämpligheten deraf, att landshöfding skall anses och beräknas såsom ordförande, iästän han nästan aldrig kan tillstädeskomma, synes som om Utskottet borde kunnat hafva kommit till det slut, att tillstyrka en underdånig skrifvelse, deruti med anförande af hvad hos Riksdagen blifvit uti och med anledning af motionerna anmärkt, hemställes, huruvida icke Kongl. Maj:t kunde täckas att med afseende derå vidtagna påkallade ändringar i instruktionen för lasarett-direktioner. I öfverensstämmelse härmed anhåller jag ock att få instämma med dem, som yrkat återremiss till Utskottet, på det ärendet må tagas i närmare öfvervägande.

Herr And. Aug. Andersson: Det förefaller mig som om de ändringar, som af motionärerne påyrkats, äro så behöfliga och af alla erkända såsom nyttiga, och de hafva äfven af Utskottet blifvit såsom sådana erkända, att de borde hafva kunnat blifva en verklighet. Men icke desto mindre har Utskottet ansett sig befogadt att tillstyrka afslag å motionerna. Jag delar icke denna Utskottets mening, utan anser att det vore en sak af största vikt för de direktionsledamöter, hvilka bo på landet, att såsom Herr Svensson föreslagit få suppleanter. Nu gällande stadganden i instruktionens § 2 och 4 hafva nemligen visat sig medföra den olägenheten för lasarett-direktionerna, att många viktiga saker icke kunnat afgöras, emedan ledamöterna icke varit fulltaliga. Följden har blifvit att ledamöterna måst ånyo sammankomma vid ett annat tillfälle, hvilket förorsakat dem omkostnader och svårigheter. Jag kan icke tänka mig något bättre sätt för afhjelpande af denna olägenhet än det, att val af suppleanter finge ske; ty om man skulle, såsom Herr Helander yttrade, öka antalet af ledamöter, så vore dermed icke så mycket vunnet som om man valde suppleanter. Om nemligen någon af de ordinarie ledamöterna hade förhinder, så att han icke kunde tillstädeskomma, så skulle han vara skyldig att tillkalla en suppleant och på det sättet vore saken bättre hjälpt än genom att öka ledamöternes antal; ty då blifver det samma förhållande som nu.

Hvad beträffar Herr Granlunds förslag att ledamöterna skulle väljas för bestämd tid, så tror jag, att det resonnement han derför framlagt, är fullt riktigt och förslaget är antagligt, om blott icke alla ledamöterna afgå på en gång, hvilket dock vore lätt att förekomma. Men icke förstär jag, hvarför icke Utskottet föreslagit någon förändring i detta hänseende. Jag tror dock icke, att ett sådant förslag skulle hafva varit så mycket stridande mot lagens föreskrifter i öfrigt. För min del kan jag derföre icke annat än på det varmaste förena mig med de ledamöter, som yrkat att frågan måtte återremitteras till Utskottet för att Utskottet må taga i närmare betraktande om icke de önskade förändringarne må kunna verkställas.

Angående
lasarettens-
direktioner.
(Forts.)

Herr Helander: Hvad man än må hafva för tanke om hvad Utskottet skulle kunna uträtta, i händelse förslaget om en återremiss i denna fråga skulle vinna Kammarens bifall, förmodar jag likväl att man icke gerna kan anse Utskottet berättigadt att framställa något förslag om att landshöfdingen icke skall vara sjelfskrifven ordförande i lasarettens- och kurhusdirektionen, då någon motion i sådant syfte nu icke blifvit väckt, utan tvärtom, en af motionärerna uttryckligen yrkat att sjelfskrifvenheten till ordförandeskapet skulle fortfa. Lika litet hade det väl gått an att, såsom en representant från Halland yttrade, sätta ned antalet direktionsledamöter från 7 till 5, då icke heller derom motion föreligger.

Det skulle också för öfrigt högeligen förundra mig om det befunnes lämpligt för saken, att taga bort tvenne ordinarie ledamöter, och i stället sätta in suppleanter, utan att åtminstone på samma gång stadga att ordinarie ledamot, som har förfall, på lämpligt sätt derom borde underrätta suppleanten.

Jag fortfar i mitt yrkande på bifall till hvad Utskottet hemställt.

Herr Granlund: Jag vill, med anledning af den ärade ordförandens i Utskottet förslag att öka direktionsledamöternas antal i stället för att utse suppleanter, fråga honom hvilket skäl han kan åberopa därför att svårigheten att få suppleanter tillstådes vid sammanträdena skulle vara större än för ledamöter? Är det icke tvärtom ganska lätt att till ett sammanträde få suppleanten inkallad genom ordinarie ledamoten, om ledamoten icke kan komma till stades? Icke bör man kunna antaga att suppleant skulle vara längre bort boende än ledamot.

Jag har i min motion i fråga satt att ledamöterna skulle väljas på två år; jag skall nu bedja att vid den återremiss, som jag hoppas blir af Kammarerna beslutad, få göra den hemställan att ledamöternes tjänstgöringstid utsträcker till fyra år och att halfva antalet ledamöter för hvarje gång afgår på bestämda tider, så att icke alla på en gång må vara nyvalde.

Det har förekommit mig, att då en motionär begär en skrifvelse till Kongl. Maj:t i ett visst ämne, man väl icke billigtvis kan fordra att han i motionen skall framlägga alla möjliga olika förhållanden, som vid frågans bedömande böra tagas i betraktande; utan detta antager man väl för gifvet att Kongl. Maj:t skall taga i öfvervägande. Jag tror för öfrigt att, om Utskottet hade velat, skulle det nog sjelfmant hafva funnit de ändringar, som i mitt förslag varit nödvändiga att göra.

Jag yrkar fortfarande att frågan måtte till Utskottet återremitteras.

Herr Helander: Då till mig helt nyss blifvit framställd en fråga, ber jag att i korthet få besvara densamma, ehuru jag genom mitt förra yttrande i sjelfva verket redan gjort detta.

En af motionärerne ifrågasatte nemligen, om jag rätt uppfattade hans mening, huruvida Utskottet ansåge det vara bättre att öka antalet ordinarie ledamöter i lasarettens- och kurhusdirektionerna än att

i stället invälja suppleanter. Detta är något som Utskottet icke velat afgjortt uttala sig om. Då jag förra gången hade ordet i denna fråga, uttalade jag mera min egen än Utskottets åsigt såväl härom som att det möjligen kunde ifrågasättas, huruvida icke det af mig omnämnda sättet för val af lasarets- oah kurhusdirektionernas ledamöter vore att föredraga framför det af Herr Granlund föreslagna. Jag nämnde detta för den händelse någon en annan gång ville komma fram med en dylik motion, då det väl torde kunna vara skäl uti att närmare öfvertänka denna omständighet.

*Angående
lasarets-
direktioner.
(Forts.)*

Herr J. M. Svensson: För den händelse att Kammaren beslutar ärendets återremitterande, är jag villig afstå från den delen af min motion, som handlar om landshöfdingens sjelfskrifvenhet till ordförandeskapet.

Herr Sven Nilsson: För min del får jag bekänna, att jag till fullo uppskattar det syfte, dit motionärerne sträfva, och fördenskull icke har något emot att ärendet återremitteras. Jag kan nemligen icke föreställa mig att något hinder möter för Utskottet att framkomma med ett förslag i nämnda syfte, särdeles sedan den ene af motionärerne förklarar sig icke vilja motsätta sig upphörandet af landshöfdingarnes sjelfskrifvenhet såsom direktionernas ordförande. Det återstår således nu endast att Herr Svensson väcker en ny motion i den riktning, hvari han uttalat sig, och som då naturligtvis remitteras till Utskottet. Om ärendet alltså återremitteras, blir Utskottet i tillfälle att taga frågan i dess helhet under förnyad ompröfning.

Herr Lasse Jönsson: För min del kan jag icke förstå hvad Utskottet skulle kunna uträtta, i händelse betänkan det återremitteras. Här finnas ju några, som anse ledamöterna i lasaretsdirektionerna för närvarande vara för många, under det andra åter anse dem vara för få, några som vilja att landshöfdingens sjelfskrifna ordförandeskap skall upphöra, andra som önska att det skall fortfara o. s. v., med ett ord här hafva framställts så många mot hvarandra stridande åsichter, att det för mig åtminstone synes omöjligt att sammanjemka dem alla. Jag erkänner villigt det oegentliga uti att bibehålla stadgandet om att landshöfdingen skall vara ordförande i lasaretsdirektionerna, då vi nu mera hafva 63 lasarett, men endast 24 landshöfdingar, och det sålunda för landshöfdingen är omöjligt, äfven med den bästa vilja, att tillstädesvara vid lasaretsdirektionernas sammanträden på vidt spridda orter. Men, som sagdt, jag anser det dock omöjligt, att alla de olikartade förändringar uti ifrågavarande motionen, hvarom här framställts yrkanden, skulle kunna vinnas genom en återremiss. Af detta skäl, och då jag icke anser frågan vara af den trängande vikt, att med dess afgörande icke kan anstå till en annan riksdag, förenar jag mig med dem, som yrkat bifall till Utskottets afstyrkande utlåtande.

Angående
lasarettens
direktioner.
(Forts.)

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf först propositioner beträffande särskildt punkten 1, nemligen dels på bifall och dels på återremiss; och förklarade Herr Talmannen sig anse den förra af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef emellertid begärd och företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd omröstningsproposition, lydande sålunda:

Den, som bifaller hvad Andra Tillfälliga Utskottet hemställt i 1:a punkten af utlåtandet N:o 1 (i samlingen N:o 2)

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren återförvisat punkten.

Omröstningen visade 68 ja mot 80 nej; hvadan Kammaren beslutit återförvisa punkten till Utskottet.

Derefter blef äfven punkten 2 till Utskottet återremitterad.

§ 8.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:

Banko-Utskottets memorial N:is 3, 4, 5, 6 och 7;

Lag-Utskottets utlåtanden N:is 6 och 7;

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts utlåtanden N:is 1, 2, 3 och 4 (i samlingen N:is 3, 4, 5 och 6).

Banko-Utskottets utlåtande N:o 8; samt

Lag-Utskottets utlåtanden N:is 8 och 9.

§ 9.

Herr Talmannen tillkännagaf, att mellan Herrar Talmän öfverenskommelse träffats derom att gemensamma omröstningar enligt de propositioner, som denna dag blifvit af Kammaren godkända, skulle anställas nästkommande Onsdag den 27 innevarande månad.

§ 10.

Upplästes ett så lydande sjukbetyg:

Att Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Herr Brukspatron Hjalmar Petre, som länge varit sjuklig, för närvarande lider af svår neuralgie i venstra sidan och isynnerhet uti venstra benet och nödvän-

digt behöfver under ett par månader frihet från deltagande uti riksdagsgöromålen, för vårdande af sin svaga helsa, betygas så sant mig Gud hjelpe till lif och själ.

Stockholm den 20 Februari 1878.

P. H. Malmsten.
Med. Professor.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *A. Adlercreutz* under 10 dagar från och med den 28 i denna månad; hvarjemte Kammaren äfvenledes biföll Herr *N. Östlings* anhållan, att den honom förut beviljade ledighet under 9 dagar finge räknas från och med den 28 i stället för den 25 innevarande Februari.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 2 (i samlingen N:o 7), om underdånig skrifvelse rörande närmare bestämmelser i fråga om de anteckningar, som i afseende på ledighet till äktenskap eller hinder deremot skola i vissa prestbevis intagas.

§ 13.

Föredrogs och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens skrifvelse N:o 2 till fullmäktige i Riksgäldskontoret, angående Riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af 1877 års riksdag.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag; livarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 2 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.